

DERDE DINSDAG
IN SEPTEMBER

Meer werk

minder vervuiling

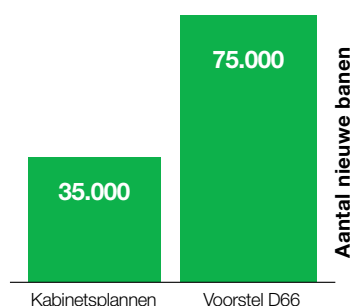
D66

“Een stelselherziening zonder lastenverlichting is niet haalbaar, maar een lasten-verlichting zonder een bijbehorende stelselherziening is een gemiste kans.”

(kabinetsbrief 16 september 2014)

Op Prinsjesdag presenteert het kabinet de plannen voor het komende jaar. Met nog anderhalf jaar te gaan tot de volgende verkiezingen willen VVD en PvdA de belastingen met vijf miljard euro verlagen. Dat is goed nieuws: na de crisis steeg de belastingdruk naar het hoogste niveau in deze eeuw. Maar door de lasten te verlagen zonder hervormingen, mist het kabinet helaas een belangrijke kans op meer banen, een eenvoudiger belastingstelsel en vergroening. Er zijn de afgelopen jaren veel pijnlijke maatregelen genomen om de overheidsfinanciën op orde te brengen. Lastenverlichting is nu mooi, maar zoals VVD en PvdA dit willen doen, blijft de noodzakelijke hervorming van het belastingstelsel uit. Vijf miljard euro wordt geleend en uitgedeeld, terwijl problemen worden doorgeschoven, en kansen voor meer banen worden gemist. Voor het moderniseren van het belastingstelsel is 'smeerolie' nodig, maar daar heeft een volgend kabinet geen geld meer voor.

D66 vindt dat werk moet lonen, dat het hoog tijd is om het belastingstelsel te moderniseren en dat we onze economie moeten verduurzamen. Het huidige belastingstelsel stimuleert werk onvoldoende. Zo ziet een schilder, die zijn werkgever 20 euro per uur kost, daar zelf maar 11 euro van terug. En iemand die vanuit de bijstand gaat werken tegen het minimumloon, gaat er vervolgens maar héél weinig op vooruit.

D66 verdubbelt het aantal banen ten opzichte van het kabinet. Op langere termijn leveren onze voorstellen 75.000 banen op, tegenover de 35.000 banen die het kabinet in het vooruitzicht stelt. Dat doen we door de lastenverlichting meer te richten op het **creëren van banen**, door **vergroening** van het belastingstelsel en door een **evenwichtiger verdeling van het belastinggebied** tussen het Rijk en gemeenten. Parallel doen we voorstellen voor **vereenvoudiging**. We willen minder geld rondpompen, door naast de kinderopvangtoeslag ook de zorgtoeslag te vereenvoudigen.

Lastenverlichting gericht inzetten voor extra banen

Ondanks het lichte herstel van de economie zijn nog steeds meer dan 600.000 mensen werkloos. Daar schieten de resultaten van het kabinet schromelijk tekort en met deze plannen worden die er nauwelijks beter op. Werk moet de komende jaren de hoogste prioriteit hebben. Daarom wil D66 de belasting op arbeid gericht verlagen. Zo gaat werken meer lonen. Vooral voor werkenden met een laag of middeninkomen en voor werkende ouders is dat nu te weinig het geval. Voor hen levert werken soms zo weinig op, dat het nauwelijks loont om aan de slag te gaan. Helaas gebruikt het kabinet veel geld voor een ongerichte verlaging van belastingtarieven en verhoging van schijfgrenzen. Dit levert nauwelijks banen op. Daarom wil D66 1 miljard euro anders inzetten, zodat we veel meer banen creëren:

- Het moet voor werkende tweeverdieners en alleenstaande ouders aantrekkelijker worden om te gaan werken. Daarom verhogen wij de Inkomensafhankelijke Combinatiekorting met 350 miljoen euro extra. Gemiddeld levert deze verhoging deze werkende ouders een extra voordeel van 400 euro per jaar op.
- Het moet makkelijker worden om te blijven werken als je kinderen krijgt. Daarom trekt D66 350 miljoen extra uit voor een hogere kinderopvangtoeslag, ruim twee keer meer dan het kabinet. Dat maakt het voor ouders aantrekkelijker om te gaan werken of om bijvoorbeeld drie in plaats van twee dagen te werken. Vrouwen zijn de afgelopen jaren minder gaan werken¹, met meer ruimte voor kinderopvang wordt het voor hen eenvoudiger om aan de slag te gaan. Een voorbeeld: voor een gezin met een inkomen van 1,5 keer modaal en twee kinderen die drie dagen per week naar de kinderopvang gaan, dalen de kosten met 240 euro per maand.
- Iedere werkende gaat er daarnaast nog eens 50 euro per jaar op vooruit ten opzichte van de kabinetsplannen door verhoging van de arbeidskorting met 300 miljoen euro.

Deze wijzigingen in het kabinetspakket van vijf miljard leveren naar schatting ongeveer 10.000 extra banen op.²

1 CBS (2014), *Deelname van vrouwen aan de arbeidsmarkt stabiliseert na jaren van stijging*, www.cbs.nl

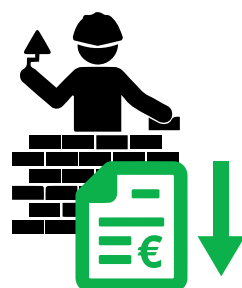
2 De effecten op de werkgelegenheid zijn gebaseerd op recente publicaties van het Centraal Planbureau. Het CPB biedt geen mogelijkheid om alternatieve plannen van politieke partijen door te rekenen op structurele economische effecten, zoals werkgelegenheidseffecten.

Meer banen via bevorderen lokale democratie

Mensen betalen eerst veel inkomstenbelasting die vervolgens door het Rijk wordt herverdeeld over gemeenten. In de afgelopen jaren hebben de gemeenten veel extra taken gekregen. Zo zijn zij verantwoordelijk geworden voor de ondersteuning van ouderen, de hulp aan mensen met een arbeidsbeperking en voor de jeugdzorg. Toch zijn gemeenten voor hun financiën bijna volledig (voor zo'n 95%) afhankelijk van het Rijk. Alleen al via het gemeentefonds gaat er jaarlijks zo'n 27 miljard euro van het Rijk naar gemeenten. In vrijwel alle westerse economieën hebben gemeenten een grotere eigen financiële verantwoordelijkheid.³

D66 wil dat ook in Nederland gemeenten financieel minder afhankelijk worden van het Rijk. Een grotere invloed van de gemeenteraad op de lokale financiën versterkt de lokale democratie. Daarnaast blijkt uit diverse Nederlandse en buitenlandse onderzoeken dat gemeenten zuiniger omgaan met geld dat zij zelf bij hun inwoners ophalen, dan met geld dat zij van de Rijksoverheid krijgen.⁴ Door een grotere financiële verantwoordelijkheid voor gemeenten wordt de overheid dus efficiënter en kunnen de belastingen op termijn dalen.

Het Centraal Planbureau laat zien dat een verschuiving van belasting van Rijk naar gemeenten tot meer banen leidt.⁵ Een verschuiving van vier miljard euro levert 22.000 banen op.

Vergroening

Om de belasting op werk verder te kunnen verlagen, wil D66 milieuvervuiling en energieverpilling meer belasten. Wij laten liever de vervuiler belasting betalen dan de werkende. Een verschuiving van 1,5 miljard euro van belasting op arbeid naar belasting op vervuiling levert ongeveer 8.000 banen op.

Met de opbrengst van de vergroeningsmaatregelen willen wij allereerst de arbeidskorting nog eens met 750 miljoen euro verhogen. Dat is ongeveer 125 euro per werkende. Dat maakt werken voor iedereen aantrekkelijker.

De andere 750 miljoen euro die de vergroening oplevert, gebruikt D66 om het voor werkgevers goedkoper te maken om mensen in dienst te nemen, met name aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Dit past in de ontwikkeling naar een meer circulaire economie. Eerder heeft D66 al voorgesteld om bij ondernemers die voor het eerst iemand in dienst willen nemen, de eerste twee jaar geen werkgeverspremies te innen. De stap naar het in dienst nemen van een eerste werknemer is voor veel ondernemers groot, het is veel gedoe en de kosten zijn hoog. Die drempel wil D66 verlagen. Daarvoor maken wij jaarlijks 100 miljoen euro vrij. Dit scheelt de werkgever in totaal circa 10.000 euro voor een eerste werknemer met een modaal salaris.

Het kabinet wil de kolenbelasting afschaffen. Dat kost niet alleen geld, het is ook erg slecht voor het milieu. Kolen zijn sterk vervuilend en we gebruiken meer kolen dan ooit. Dat is een zorgelijke ontwikkeling. D66 wil deze tegengaan door de kolenbelasting te behouden (250 miljoen euro).

D66 wil minder files, schoner rijden en groener transport. Daarom voeren we net als in Duitsland en andere EU-landen, een heffing in voor vervuilende vrachtwagens op een vergelijkbaar niveau, de zogenaamde MAUT-heffing. Dit levert ongeveer 750 miljoen euro op.

Ook wil D66 af van de subsidie op het bijstoken van biomassa in kolencentrales, die leidt tot perverse effecten zoals de import van hout uit Canada om het hier te verbranden. Deze vervangen we door een biomassa-bijstookverplichting. Met behoud van de doelstelling voor duurzame energie levert dit 300 miljoen euro op.

³ Uit de *OECD Fiscal Decentralization Database* blijkt bijvoorbeeld dat in Nederland gemeenten slechts 3,6% van het totaal aan belastingen heffen. In België, Duitsland en Frankrijk is dit respectievelijk 5%, 8% en 13,1%.

⁴ Zie bijvoorbeeld Vermeulen, W. en M. Allers (2015), *Betere afweging met meer lokale belasting*, in: ESB, 29 januari 2015, p. 52-55 of Inman, R. (2008), *The Flypaper Effect*, NBER Working Paper 14579.

⁵ CPB (2015), *Een ruimer lokaal belastinggebied*, p. 13

Fossiel gas wordt relatief laag belast ten opzichte van elektriciteit, die steeds vaker groen is. Door de tarieven voor gas met 5% te verhogen wordt dit meer gelijkgetrokken. Dit levert 175 miljoen euro op en is een prikkel om energieverpilling tegen te gaan.

Minder rondpompen van geld

Vijf miljoen huishoudens ontvangen een vorm van inkomensondersteuning, zoals toeslagen. Een groot deel van die huishoudens betaalt ook belastingen. Dit rondpompen van geld kost tijd, geld en is fraudegevoelig.

De zorgtoeslag is de grootste toeslag die ons stelsel kent. Meer dan vier miljoen huishoudens krijgen in totaal zo'n vijf miljard euro. Alleen de uitvoering van de zorgtoeslag door de Belastingdienst kost jaarlijks al meer dan 80 miljoen euro.⁶ D66 wil de zorgtoeslag vereenvoudigen. Halveer de zorgpremies en financier de zorgverzekeraars voor een groter deel direct. Zo blijven de uitgaven aan de zorg ongewijzigd maar beperken we het rondpompen van geld. Op die manier maken we het gemakkelijker voor mensen.

Tot slot

Nu de economie weer aantrekt, hebben we de kans om niet alleen de lasten te verlagen, maar ook de onaanvaardbaar hoge werkloosheid terug te dringen, het ingewikkelde belastingstelsel eenvoudiger te maken en milieuvervuiling aan te pakken. D66 wil wel werk maken van meer banen, minder geld rondpompen en vergroening van het belastingstelsel. Laten we het dak repareren, nu de zon schijnt.

Bijlage: tabel

Tabel 1: Lastenverlichting, vergroening en verschuiving (budgettair beslag in miljoenen)

	Kabinet	D66	Banen kabinet	Banen D66
Pakket lastenverlichting op arbeid	5000	6500	35.000	53.000 ¹
<i>Verhogen inkomensafhankelijke combinatiekorting</i>	300	650		
<i>Verhogen kinderopvangtoeslag</i>	300	650		
<i>Verhogen arbeidskorting</i>	2600	3650		
<i>Verhogen loonkostenvoordeel lage inkomens en verlagen werkgeverspremies</i>	500	1125		
<i>2 jaar vrijstelling werkgeverspremies 1e werknemer</i>	0	100		
<i>Verlaging belastingtarieven, verhoging aangrijpingspunt 4^e schijf</i>	3400	2400		
<i>afbouw algemene heffingskorting</i>	-2100	-2100		
Vergroening	0	-1500		
<i>Behoud kolenbelasting</i>	-	-250		
<i>Invoeren MAUT-heffing vrachtwagens</i>	-	-750		
<i>Afschaffen subsidie bijstoken biomassa</i>	-	-300		
<i>Tarief Energiebelasting gas</i>	-	-175		
Verschuiving				
<i>Decentralisatie belastingcapaciteit (geen budgettair beslag)</i>			-	22.000 ²
Totaal extra banen			35.000	75.000

(Footnotes)

- 1 Gebaseerd op CPB (2015), o.a. De effecten van fiscaal participatiebeleid.
- 2 CPB (2015), Een ruimer lokaal belastinggebied, p. 13

⁶ Ministerie van Financiën (2010), *Brede Heroverweging 17: Toeslagen*.